

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 19 Iulie st. v.

Colegii nostri maghiari voiesc cu ori-ce preț să ne pună în serviciul unei cauze de mare importanță europeană.

Zadarnic le spunem, că nu aspirăm decât să ni se asigure libertatea de desvoltare aici în țeara noastră, pentru-ca, drept compensațiune, să-i dăm națiunii maghiare cel mai sincer concurs al nostru în lucrarea ei pentru consolidarea statului ungar.

Nu! — ne răspund ei, — voi aspirați la mai mult, serviți o cauză de importanță europeană, sunteți campioni ai daco-românismului, lucrați în unire cu frații vostri din România, ca să pregătiți spiritele pentru marea acțiune menită a realiza planul unirii Românilor într'un singur stat.

Trecem la ordinea zilei, când prin diare mai neînsemnate, cum sunt cele din Cluj ori din alte asemenea centre de „cultură maghiară“, ni se adresează aceste cuvinte. Ne oprim însă în loc și stăm pe gânduri, când ele ni se adresează de sus din Budapesta, poate chiar prin coloanele vre-unui diar oficios, cum e „Nemzet“, adecă din cercurile guvernamentale.

Căci fără de voie ne întrebăm: Care vor fi oare cuvintele ce-i îndeamnă a spune ceea-ce nu pot să creadă?

Și nici un om politic rezonabil nu poate să iee în serios afirmarea, că în Austro-Ungaria se poate lucra cu premeditare și cu oare-care succes pentru realizarea planului unirii tuturor Românilor într'un singur stat.

Daco-Românii, adecă Românii dela stânga Dunării, sunt astăzi împărțiți în trei state: partea cea mai mare a lor, preste jumătate din întregul popor, constituie statul național România; o parte mai mică, vre-o trei milioane de suflete, se află în Austro-Ungaria și în deosebi în țerile coroanei ungare, unde Românii constituiesc, după Maghiari, cel mai important element; partea a treia, aproape un milion, se află pe la hotarele despre România ale Rusiei.

Centrul de viață culturală al întregului popor, odinioară aici în Ardeal, se află, firesc, în România.

Tot din România ar trebui dar' să pornească și acțiunea pentru unirea tuturor Românilor: România este chiagul presumptiv al viitorului mare stat național românesc.

Pentru-ca să realizeze acest plan de mare importanță istorică, România nu are decât să poarte două războaie, pe unul contra Austro-Ungariei, ear' pe celalalt, după-ce va fi învins pe Austro-Ungaria, contra Rusiei.

Ear' după-ce vor fi învins pe aceste două puteri, Românii, uniți cu toții, n'au decât să înceapă cucerirea lumii întregi, să-și supună unul câte unul toate statele și toate popoarele, pentru-ca nicăiri pe fața pământului nobilii fii ai lui Hadúr să nu mai poată afla adăpost contra stăpânirii lor.

Un lucru mai comod nici că se poate! N'au Românii decât să-și voiască, pentru-ca să-și scoată la capăt.

Românii cu toate aceste nu îl voiesc: au deocamdată treburi mai urgente de pus la cale.

Admitem însă că Maghiarul neaș n'o înțelege aceasta. El, care e accesibil pentru utopia, că statul ungar are să fie odată un stat național maghiar și e gata să-și dea bucata dela gura copiilor sei, ca

să maghiarizeze pe copiii altora, el de sigur este foarte inclinat a crede, că și Românii tot astfel visează colaci cu lapte pe când n'au nici coji de pâine. O înțelegem aceasta. Omul e dispus din fire a crede pe alții de o potrivă cu sine.

Un popor, care veacuri întregi de a rîndul s'a luptat și a sângerat în lupte foarte adese-ori zădarnice pentru libertatea și pentru independența țerii sale, care a ridicat revoluțiunea la un adevărat cult național și și-a ilustrat istoria cu celebrii capi de resculători, un asemenea popor cu anevoie va înțelege, că alte popoare pot să fie foarte nemulțumite, fără ca să devină accesibile pentru tendințele revoluționare.

Trebuie însă să presupunem, că în cercurile politice hotărîtoare sunt oameni mai serioși și capabili de a judeca obiectiv.

Românii sunt un popor oare-cum *sui generis*. Timp de două sute de ani, dela Mircea-Vodă Basarab până la Mihaiu-Vodă Viteazul, tocmai pe când puterea Turcilor era în creștere, atât în Moldova, cât și în Muntenia oștirile erau mereu gata de războiu și nu odată micile țeri românesce au oprit pe puternicii Sultani în mersul lor triumfal.

Îndată însă ce puterea otomană a început să decline, Românii au schimbat arma cu coarnele plugului și cu cârja păstorească. Ce să-și mai verse ei sângele, când puteau să prevață, că puterea otomană tot se va surpa ea prin ea? Și aveau dreptate bătrânii chibzuți: au răbdat, cât au răbdat, s'au mai ajutat cu mintea, s'au folosit de împregiurări, și tot Românii au fost aceia, care, la Plevna, au întunecat ultima rață de glorie otomană.

Statul român, centrul, din care ar fi având să pornească propaganda contra celor două împărății, cum a fost el oare întemeiat? Prin lupte și revoluțiuni, în urma unor mari sguiderii sociale? Nu! El a rezultat din situațiunea, pe care au creat-o alții, ca un fel de lucru, care de sine se înțelege. Și tot fără de sguiderii sociale s'au petrecut la Românii de preste Carpați cele mai radicale prefaceri sociale și politice.

Românul nu se aventă, nu se prispesc, e de o rară îndrăzneală, dar' incapabil de a se precipita și mai bucuos suferă mult, foarte mult, decât să pună în joc ceea-ce are în toată siguranță.

Chiar admitînd dar', că noi Ardelenii, alterați de nemulțumirea, care ne ține în continuă fierbere, și abătuți oare-cum dela adevărata noastră fire în urma îndelungatului contact cu Maghiarii, am fi accesibili pentru acțiuni precipitate, frații nostri din România nici odată nu pot să ne încurageze, nici odată nu vor pune în joc pozițiunea lor sigură, pentru-ca să ne ajute pe noi a face un lucru nesocotit.

Statul român nu mai are nici un sens de a fi, dacă nu este un centru de civilizațiune și o garanție de ordine socială în orientul Europei: aceasta o știu frații nostri din România, o șcim noi și trebuie s'o șcim ori-și-care om politic rezonabil atât la Pesta, cât și la Viena ori la Berlin.

De ce ni se spune dar' mereu, că conspirăm contra statului acestuia cu frații nostri din România?

Pe cine vor să amăgiască cei ce o spun?

Ei înșiși n'o cred, noi n'o credem, frații nostri din România n'o cred, cercurile politice rezonabile din monarhie și din străinătate n'o cred nici ele: se spune de dragul mulțimii lipsite de pri-

cepere și îndeosebi de dragul opiniei publice maghiare. E o gogoriță aceasta, cu care guvernul îi spărie pe cei dispuși a-i face opozițiune. Eată! ăce el, — aceasta e primejdia, de care vă scap eu, și trebuie să suportați toate păcatele mele, căci altfel vin Românii ca frunța și earba, vin potop și dau năvală de o să le fie și pietrilor milă de voi.

Ar mai voi poate guvernul să acrediteze și în cercurile hotărîtoare din monarhie și din străinătate, că el împlinesce aici în Ungaria greaua sarcină de a feri societatea europeană și îndeosebi monarhia de o strașnică sguiderie, cu care o amenință conspiratorii români: aceasta însă nu i-se mai trece. Prea mult i-a spus-o lumii, fără-ca să fi putut scoate la iveală fie chiar și numai un simulacru de conspirațiune.

Și de aceea numai asupra Maghiarilor de cel mai bun calibru poate să producă „Nemzet“ efectul dorit, când ăce despre noi următoarele:

„Daco-Românii din Ardeal le place prea mult maniera necualificabilă, prin care fanaticii „Schulverein“-ului german din Dresda au insultat pe oaspeții maghiari invitați de comitetul festivității gimnasticilor. Motiv pentru această bucurie, firesc, a fost numai maniera, după principiul „*similis similibus gaudet*“. Alt motiv nu ne putem închipui, căci, în ceea-ce privesc scopul, „Schulverein“-ul și daco-romanismul sunt foarte departe unul de altul. Numai punctul de plecare li-e comun; numai în aceea se unesc, că consideră monarhia drept ceva, ce trebuie să se desființeze.

„Tribuna“ din Sibiu, vorbind despre scandalul din Dresda, declară pe față, că „în tot cazul nu noi vom fi aceia, care vom mântui această împărăție, dacă este în adevăr scris, ca să se prefacă într'un mosaic de stătuțe“.

Deci „Tribuna“ declară, că pe ea „manifestările din Dresda o încuragează în luptele ei“.

E de sine înțeles, că sîntem mult prea Români, pentru-ca să le fi putut face vre-odată cercurilor guvernamentale din Budapesta plăcerea de a vorbi așa.

S'a cerut o mare dosă de rea credință, pentru-ca să se stoarcă din cuvintele noastre tocmai contrarul înțelesului, pe care îl au.

Eată ce am ăcis noi:

E, pare-ni-se, cam stângace politica, pe care o fac Maghiarii, și prea mult ne temem, că ei sacrifică interese mari, numai ca să obțină „mână liberă“ de a se opinti în Ungaria să realizeze nise planuri nerealisabile.

Da! fără îndoială principele Bismark nu o să se iee după „frații“ dela Dresda, fiindcă e om cu minte și șcim să-și facă socotelile: imperul german e scump plătit pentru protecțiunea, pe care i-o dă națiunii maghiare, atât de scump plătit, încât adeseori ni-e, parcă monarhia noastră un fel de satelit al Germaniei.

Dar' poate că numai nouă, care atât de mult ținem la monarhie și sîntem atât de preocupați de gloria Habsburgilor, poate-că numai nouă, care chiar și acum ne însuflețim în auzul marșului „Radetzki“ și în vederea steagului negru-galben, poate-că numai nouă ne par lucrurile astfel. . . .

Se poate, și în tot cazul nu noi avem să mântuim împărăția aceasta, dacă-i scris în adevăr să se desfacă într'un mosaic de stat și stătuțe întemeiate pe principiul stîrpirii de popoare.

Noi însă nu voim să fim stîrpiți, și un lucru se șcim Maghiarii: că manifestările dela Dresda ne încuragează în lupta noastră pentru libertatea de desvoltare“.

În adevăr, multă măiestrie se cere, pentru-ca cine-va să stoarcă din aceste cuvinte înțelesul, că sîntem uniți cu Germanii, „că monarhia trebuie să se desființeze“.

De ce însă această apucătură de rea credință dialectică?

Pentru-ca să li se poată ăce Germanilor prin coloanele diarului „Nemzet“:

Oamenii „Schulverein“-ului, care lucrează „pour le roi de Prusse“, tot nu se vor fi gândit, că mână apa la moara Daco-Românilor. Moara aceasta mai bine i-ar măcina, — dacă i-ar pute, — pe Sași.

Care va să ăce o gogoriță pentru Sași e astă dată daco-românismul!

Pagubă numai, că Sașii nu prea se mai spărie de gogorița aceasta.

Sînt și ei destul de cumințe, pentru-ca să înțeleagă, că lucrul acesta noi n'o să-l facem, nici n'o să-l împedecăm, dacă vre-odată vor fi voind alții să-l facă, și că singura noastră preocupare e, ca să scăpăm de nevoile, care ne apasă și pe noi, și pe dinșii de o potrivă.

Revistă politică.

Sibiu, 19 Iulie st. v.

Deosebitele sciri contradicțoare, care se colportau prin presa europeană în zilele din urmă despre întîlnirea monarhului nostru cu împăratul Wilhelm de o parte, și despre o întrevinire a Maiestății Sale cu Țarul de altă parte, s'au clarificat acum pe deplin prin scirile, ce au sosit dela Ișl. Întîlnirea monarhului cu împăratul german se va întîmpla în 6 n. a lunei viitoare, și anume de astădată nu va veni împăratul Wilhelm la Ișl, ci Maiestățile Lor se vor duce dela Ișl la Gastein. În ceea-ce privesc în sfîrșit întrevinerea Maiestății Sale cu împăratul Alexandru, nu e stabilit încă timpul și locul rendez-vous-ului; la toată întîmplarea însă acesta se va întîmpla în decursul acestei veri sau cel mult la toamnă.

Să înțelege, că acestor întîlniri nu se dă nici o importanță politică; cu toate aceste zace în natura astorfel de întîlniri, ca să se discuteze cu privilegiul lor și cestiuni de ale politicii externe. Din parte oficioasă se asigurază, că și întîlnirea monarhului cu țarul nu e altceva decât un act de curtuasie, o simplă întoarcere a visitei dela Schiernievițe; se șcim însă, că ce preț trebuie să pună omul pe asigurări de aceste. Aceste s'au făcut totdeauna și nici de astădată nu puteau rămâne afară. Vom fi în așteptare, și vom vedea, care sînt fructele acestor întîlniri.

Cu privire la cestiunea afghană a adus diarul „Times“ o notă alarmătoare, care a produs oare-care emoțiune în publicul european. Ceea-ce scrie „Times“ nu poate fi altceva, decât o demonstrațiune, care însemnează că cabinetul Salisbury ar voi să reducă diferențele anglo-ruse ear' la starea lor acută de mai nainte. Guvernul rusesc a remas statornic și a ținut cu tărie punctul seu de vedere în ceea-ce privesc pasul dela Zulficar. N'am pune mult preț pe alarma diarului „Times“, dacă nu ne-am fi convins că numitul diar continuă a suține acest ton. Eată ce se scrie din Viena în numărul seu cel mai recent:

„În cercurile diplomatice din Viena se începe a se vorbi cu toată franchețea, că ar fi timpul suprem, ca să se termineze odată negocierile între Anglia și Rusia. Acele au ținut mai mult ca tratamentele, ce au urmat războiului franco-german, mai mult ca preliminarele tractatului de Paris și ale păcii dela Villafranca, și mai mult, ca regularea tuturor cestiunilor complicate, care s'au discutat în congresul dela Viena. Aceste negocieri sînt cauza unei nelinisciri perpetue pentru întreaga Europă, sînt o pedecă pentru comerț și pedecă tuturor negocierilor pacifice cu privire la viitorul cel mai

deaproape, și dăcă oficioasele dlui de Giers, ce vor să dăcă, nime nu va crede, că la această stare de lucruri sunt de vină cei din Downing-Street.

Cu mult mai aspru și hotărât se exprimă „Times“ despre intențiunile Rusiei în primul seu din același număr, scriind între altele:

„Rusia pretinde acum Zulficarul ca pe o „cheie la casa Rusiei“. Tot atât de bine putem și noi lua în posesiune Calais-ul și să-l numim „cheia casei noastre“. Dacă o putere are să treacă preste teritoare întinse de mare și pustietate, spre a ocupa teritoriul unui alt popor și poate să mărginească tot, ceea ce mărginește la proprietatea aceluia de o cheie a casei sale, atunci, de sigur, am gătit-o cu toate încercările pacifice“.

Ca răspuns la o comunicare a ziarului „Daily News“ despre cestiunea „Zulficar“-ului „Journal de St. Petersburg“ scrie următoarele:

„Nu trebuie să constatăm, că „Daily News“ a fost rău informată, când i-s-a raportat despre cuprinsul afirmativ al răspunsului rusesc. Cestiunea Zulficarului e încă pendentă și formează obiectul negocierilor între amândouă guvernele. Până când nici una dintre ambe guvernele nu va afla de sosit momentul, spre a comunica ceva despre starea negocierilor, opinia publică ar face bine, să primească scrisorile ce vin din altă parte cu mai multă rezervă“.

Dl Depretis va pleca aji sau mâne la Veneția, unde, întâlnindu-se cu plenipotențatul prelungă curtea din Viena, cu dl Robilant, va preda acestuia instrucțiunile de lipsă.

În ceea ce privește politica colonială a Italiei, se dăcă, că aceea nu s'a schimbat întru nimic prin repășirea d-lui Mancini. Cele din urmă învoieli între Italia și Anglia se vor face în Veneția, unde trimisul englez Lumley va aștepta pe regele. Pe toamnă se planuiesc două expedițiuni și se vor cere dela parlament credite considerabile, spre a ocupa Egiptul evacuat din partea Englezilor.

Representațiunea

consistorului bisericii evanghelice săsesci din Ardeal de dtdo 27 Aprilie 1885 nr. 295, 1885 către Excelența Sa dl August Trefort, ministrul r. ung. de culte și instrucție publică, privitoare la propunerea limbei maghiare în scoalele populare nemaghiare confesionale evanghelice.

Excelența Voastră!

Excelența Voastră ne-ați adresat prin înalta scrisoare din 30 Ianuarie 1885 nr. 48,738 din 1884, apoi prin cea din 31 Martie 1885 nr. 10,610 recercarea, că e de a se lua dispoziția ca limba maghiară să se propună în scoalele populare

germane ale acestei diecese în atâte oare, câte conține „Planul de învățământ pentru scoalele populare cu limba de învățământ nemaghiară“, exmis prin ordonanța din 29 Iunie 1879 nr. 17,284, ear' nu după organizațiunea limbei de propunere maghiare, carea s'a prezentat Excelenței Voastre de aci cu datul de 8 Decemvrie 1882 nr. 2084 : 1882 și care, fiindcă Excelența Voastră nu ați obiectat nimic în contră-i, s'a publicat dar' în Martie 1883 și s'a introdus, decând și e în vigoare în numitele scoale și produce deja rezultate bune de instrucțiune.

Permiteți Excelența Voastră, ca subscrisul consistor în puterea datorinței sale să vă expună îngrijirile sale legale, pedagogice și culturale, pe care le provoacă pe numitul teren al instrucțiunii noastre modificarea dorită în numitul rescript, cu acea rugare insistătoare, ca Excelența Voastră să binevoiască a le supune unei aprecieri meritore drepte și binevoitoare personale.

Această autoritate bisericească și școlară pleacă cu totul din convingerea, că planul cuprins în înalta adresă din 31 Martie nr. 10.610, că în statul ungar are valoare normativul exclusiv conform căruia timpul cursului de învățământ zilnic ține în scoala poporală numai șase ani, după care urmează un curs de repetițiune de trei ani (earna cu 5, vara cu 2 oare), — își are baza numai în o rătăcire, care s'a putut strecura numai din cauza îmbulzirii de lucru. Deoarece, precum spune expres articolul de lege XXXVIII din 1868, această organizațiune are valoare numai pentru scoalele populare elementare — veți capitulul 5 al articolului de lege *) — și pentru scoalele populare de stat — veți capitulul 6 **) . Scoalele populare confesionale, după cum dovedește evident capitulul 3 al numitului

*) *Articolul de lege XXXVIII din 1868* „În cestiunea instrucțiunii populare“ în „Colecțiunea de legi“ Buda 1869 pag. 192: „Capitolul al cincilea. Institutele populare de instrucție comunale § 48: Instrucțiunea poporală elementară consistă din două cursuri de propunere, anume: 1. cel de 6 ani, și a 2-a cel de repetițiune de 3 ani. § 49. Sunt obligați să frecventeze regulat scoala copiii, cari au împlinit anul al 6-lea al etății până la anul al doisprezecelea împlinit al etății. . . § 50. Copiii, cari au ajuns anul al doisprezecelea, și în general acei băieți, cari au terminat întreg cursul scoalei regulate, sunt obligați a cerceta cursul de repetițiune. Dacă în acea localitate există și școală poporală confesională, la care se află numai un curs de șase ani, copiii cari termină aceste scoale sunt obligați a cerceta școala comunală de repetițiune până la împlinirea anului al cincisprezecelea.

**) *Articolul de lege XXXVIII din 1868* § 80: . . . „Ministrul de instrucție publică are dreptul și datorința de a înființa pe spesele statului, pretutindene unde cere trebuința, institutele de învățământ populare cerute de relațiunile locale. Aceste institute stănt a se întocmi amăsurați dispoziției §§ 23—78 ai acestei legi“.

articol și adecă § 11, *) nu sunt obligate la acel sistem de învățământ. Nici o unică dispoziție a acelei legi nu dăcă nici pe departe, că corporațiunilor confesionale le-ar fi interzis de a înființa și susține scoale publice cu un curs de învățământ de nouă ani, va să dăcă cu nouă ani întregi de propunere regulată. Nici nu se poate presupune, că vre-un ministru de culte, fie de ori și unde, să păsească a opri, în calitatea sa, o întocmire culturală atât de îmbucurătoare, dacă ea ar exista în vre-o biserică. Cu atât mai puțin se poate presupune că va face-o aceasta la noi, după-ce în biserica noastră această întocmire există de generațiuni întregi fără ca să se fi dificultat vre-odată nici de alt guvern din trecut și nici de ministerul ungar.

Sântem convinși și despre aceea că Excelența Voastră nu considerați această afacere ca o cestiune de forță, ci ca o cestiune legală, rațională, pedagogică, ca o cestiune școlară de creștere și cultivare. Tocmai această presupunere ne îndeamnă de a veni *ab instantia male informata ad instantiam melius informandam*, pentru a delătura dela scoalele noastre populare o desorganizare ale cărei urmări ar fi o ruină pentru toată morala noastră, și prin urmare numai salutare nu pot fi nici pentru stat.

I.

Art. XVIII de lege din 1879 determină în § 4: „Limba maghiară se suscepe prin aceasta între obiectele obligate în toate scoalele populare publice existente. . . Instrucțiunea obligată a limbei maghiare în scoalele populare comunale se va regula decătră ministrul de culte și instrucțiune prin o ordonanță specială. — Toate autoritățile confesionale și alte autorități școlare sunt obligate a observa (*szerelött tartani*) numita ordinațiune cu privilegiul statoririi în scoalele populare a planului de învățământ privitor la numărul oarelor.

Pe baza acestei dispoziții a legii ați dat apoi Excelența Voastră prin ordonanța dela 29 Iunie 1879 nr. 17284 planul de învățământ pentru scoalele populare cu limba de propunere

*) *Articolul XXXVIII din 1868 § 11:* „Corporațiunile religioase pot înființa și susține din mijloacele proprii scoalele populare publice în toate comunele, unde locuiesc credincioși de ai lor. . . ele pot alege liber învățătorii și profesorii pentru aceste scoale, le statoresc ele înseși salariile, pot statorî înseși cârțile de învățământ și dispun și asupra sistemului de învățământ conform condițiunilor § 45, ce urmează mai jos“. § 45 determină timpul oarelor pentru propunerea religiunii în scoalele confesionale; „condițiunile“ citate se rapoartă la planul de zidire al scoalelor, la separarea băieților de copile, determină maximul numărului școlarilor pentru un învățător calificățiunea învățătorilor, minimul obiectelor de învățământ, prevederea scoalelor cu aparate de învățământ și durata anului școlar.

nemaghiară, pe care aveau apoi să-l urmeze, cu raport la propunerea limbei maghiare, și autoritățile școlare ale scoalelor germane ale acestei biserici cu privilegiul statoririi planului de învățământ.

Conform principiului, ce s'a adoptat în dreptul de stat al Ungariei ca principiu nealterabil, că adecă administrarea e de a se conduce exclusiv numai în sensul legii — „*Executiva potestas nonnisi in sensu legum . . . exercebitur*“: art. XII al dietei ungare dela 1791: „*Executiva potestate . . . in sensu legum exercenda*“: art. VIII al dietei provinciale ardelenice din 1791, — e neevitabil că toate acele autorități școlare, cari sunt avizate cu privire la numărul oarelor de propunere a limbei maghiare în scoalele populare nemaghiare la planul de învățământ din 29 Iunie 1879, sunt obligate și îndreptățite a examina și cumpeni dispozițiile respective în sensul „spiritului legii“. Dispoziția: „propunerea obligată a limbei maghiare . . . se va regula decătră ministrul de culte și instrucțiune prin o ordinațiune specială“, dispoziție cuprinsă în § 4 al art. XVIII din 1879, nu a deschis nici decătră poarta arbitragiului nici nu admite bunul plac, ci presupune ca un lucru firesc, că acea regulare se va face și poate să se facă „*nonnisi in sensu legum*“.

Acest „spirit al legii“, care ar fi dar' singurul normativ și în regularea propunerii limbei maghiare în scoalele populare nemaghiare pe calea ordinațiunii, nu e greu de a-l constata. Privitor la scoalele confesionale nu e permis să se treacă cu vederea legile noastre religioase și autonomia garantată prin acelea bisericeilor recepte. Tot atât de puțin e permis să se desconsidere legea despre egala îndreptățire a naționalităților“ (art. de lege XLIV din 1868). Înșuși Excelența Voastră în ședința din 13 Maiu 1870, în casa magnatilor, cu privilegiul desbaterii asupra propunerii limbii maghiare în scoalele populare (art. XVIII din 1879), ați declarat, că acest proiect de lege „nu vatemă drepturile și interesele nici ale naționalităților, nici pe cele ale confesiunilor, că nu invoalve în sine nici o vătămă a naționalităților sau confesiunilor“. Înșuși articolul XVIII din 1879 dimpreună cu actele aparținătoare ofere, în legătură cu legile fundamentale mai sus citate, suficiente puncte ulterioare de mănecare, cari indică calea pe care sunt a se executa *in sensu legum* dispozițiunile acelui articol de lege și proprie cele ale §-lui 4, privitoare la regularea propunerii obligate a limbei maghiare în scoalele confesionale populare nemaghiare pe calea ordinațiunii.

Clarificarea în această privință ne-o oferă în prima linie motivarea dispozițiilor articolului de lege XVIII din 1879. Această motivare e: că „e de lipsă ca să i-se dea fiecărui cetățean al statului privilegiu de a-și însuși limba maghiară, va să dăcă limba statului. Prin urmare toate

Foița „Tribunei“.

Schițe din Bucovina.

Domnișoara Charlotta Leria, născută Peisterer în Iași, a sciut în puțini ani să-și câștige renume în orașele cele mai principale ale Europei. Cu succes stăluțit debută în opera din Milano, în cea din Florența, Madrid, Barcelona, Paris și în Londra, unde a fost angagiată la opera regală „Covent-Garden“ și unde jucă cu celebritățile cele mari ale Europei ca: Lucca, Patti Adelina etc. Foile italiene, franceze, spaniole și engleze erau pline de laude și de aprețări. Intru adevăr o artistă mare, cu renume european și o cântăreață renumită și excelentă. Cernăuți, acest oraș favorit de soarte si de Dău, avu fericirea de a o avè în mijlocul seu. La concertul ei prim, în care cântă din opera lui Barbieri ș. a. era un public deși distins, dară tare slab. În toată sala aflam numai două familii boeresci române, multe familii burgheze române și câteva familii străine și nici un Jidan. Care să fie cauza puținului interes din partea publicului cernăuțian? Dșoara Leria e tocmai așa de renumită artistă europeană ca și dșoara Bărsescu ori dșoara Bogнар. Diferență nu e poate aceea, că dșoara Leria e și cântăreață. La dșoara Bogнар lipsise publicul român, la dșoara Leria lipsi cu desăvârșire publicul ne-roman, dară și boierii români, pe când la dșoara Bărsescu aflăm împreună amândouă publicurile la o manifestare entusiasmata. Dșoara Bărsescu e Română de nascere, e din Bucuresci, o artistă

excelentă și e angagiată la cel dintăiu teatru german din Austria: ea joacă în limba germană. Ea venise din Viena, dela curte, ca să joace la un teatru de provință: ea intră întră căva idăa austriacă. Prin geniul ei artistic excită entusiasmul străinilor și al Jidanilor. Românii erau mândrii de originea ei, se simțiau măguliți în sentimentele lor naționale și se lăsau să fie seduși la manifestările cele mai entusiaste pentru artistă tineră. De și motivele manifestărilor erau diferite pe de amândouă părțile, ele înfățișau în aparență un interes comun, ce mai mult se conversa pe partea Românilor, ca a oamenilor mai avuți și iuți în fire, și cari deci au putut da mai mare tărie sentimentelor lor. Îmi aduc cu plăcere aminte și astăzi de armonia cea mare dintre publicul străin și cel român din Cernăuți în timpul petrecerii domnișoarei Agata Bărsescu în Cernăuți. Ce se făcuse însă din acești omeni încântați pentru artă la venirea dșoarei Charlota Leria?

Aristocrația română era retrasă cu totul. Jidănimea absentă, Nemții de asemenea n'au venit. Numai burghezia inteligentă română, mică la număr și neavută, a fost toată. Dăcem, cauza a dat pe curata românie pe drumul adevăratului naționalism. E semn deci, că o viață română nu putem duce noi Românii din Cernăuți fără spriginul conlocuitorilor străini. Și străinii lucră cu noi numai atunci, când cred a avè ei interese comune cu noi, cum am văduț la petrecerea Bărsescei; pentru hatîrul și spriginul nostru nu fac ei nimica, din contră atunci par a se pune pe pasivitate, spre a ne cunoaște tăria. Și aicea credem, că vina e numai a Ro-

mânilor, cari n'au putut ajunge într'atâta, ca străinii să aibă în interesul lor de a lucra împreună cu noi. Se documentă prin asta, puțin desvoltata viață socială a Românilor, din care causă suferă atunci artă în de comun și se degradă la o manifestare politică a unei națiuni. Politica românească trebuie să fie deci în orașele bucovinene, de a excita prin activitatea lor socială interese printre străini pentru o lucrare comună, tinându-se de dăcala vechiă totdeauna bine dovedită: *divide et impera*. Asta se cere cu atât mai imperios, cu cât nici străinii fără concursul Românilor nu pot face nimica; asta o vedem la teatrele germane din Cernăuți, care duc o viață tristă fără concursul inteligenței române.

Trei luni apoi n'avurăm nimic remarcabil de notat în privința artistică. Erau zile de primăvară și artiștii Europei mari se gândiau la altceva decătră la vizitele lor pe la orașele renumite. Cu Iunie începe însă vara cea caldă și atunci părăsesc artiștii metropolele spre a face călătorii artistice prin nouă țeri și mări. Și noi Cernăuțienii ne-am treduț într'o bună dimineață cu un avis pe părțile stradelor, că în curând o să sosească societatea dramatică a teatrlui național din Bucuresci.

Teatrul național din Bucuresci însemnează tot atâta ca și un teatru de curte din țeri germane, căci ceea-ce aici e curte, acolo a devenit național. Lumea deci avea a se aștepta la un teatru foarte bun. Societatea dramatică sosi și din avisurile ei cunoscusem membrii ei.

(Va urma.)

Bunica

de Bojena Němcová,

tradusă din limba boemă

de Prof. Dr. Urban Iarnik.

(Urmare.)

„Se înțelege, — nu voia altfel. Permisuniunea se se însoare, asta era, ce i-a mai obținut unchiul. Așteptau numai, până vom veni în pelerinagiu. Preste noapte George se duse, ear' eu am rămas la unchiul. Bun ca pânea moale era și el. D-șeu să-i dea mărirea cerească. A doua zi des de dimineață George sosi în fugă și multă vreme se sfătu cu unchiul despre ceva. Apoi veni la mine și îmi dăse: „Madlenko, spune-mi sincer pe inima ta, mă iubesci așa, ca să suferi cu mine și cele rele, să părăsesci pe tatăl și pe muma ta?“

Am dăș, că-l iubesc.

„Dacă e așa, rămâi aici și-i mi fi nevastă,“ grăi el, mă apucă de cap și mă sărută.

„Nici odată nu mă sărutase, nu e obiceiul acesta între noi, dar' atunci de bucurie nu mai scia bietul ce face.

„Dar' ce o să dăcă mama, ce vor să dăcă ai noștri?“ grăi eu și inima îmi tremura de bucurie și de mahnire.

„Ce să dăcă, nu ne iubesc oare, nu vor vrè să mă chinuesc până ce o să mor.“

„Dar' D-șeu, Georghiță, părinții tot trebuie să ne dea binecuvântarea lor.“

George nu dăse nimic la asta, dar' unchiul se apropiă de noi, îl trimise pe Georghiță afară și grăi: „Madlenko, ești o fată evlavioasă; îmi

dispozițiile, cuprinse în acest articol, au exclusiv scopul de a oferi cetățeanului statului acest „privilegiu”, și plenipotența dată prin § 4 „ministrului de culte și instrucțiune”, de a regula pe calea ordinațiunii propunerea obligată a limbii maghiare în respectivele scoale, — de asemenea e numai un mijloc pentru acest scop.

(Va urma.)

Cronică.

Întărire de statute. Statutele societății române de diletanți „Progresul” din Făgăraș, s-au întărit decătră ministrul ungar de interne sub nr. 395,040. a. c.

Necrolog. Advocatul din Brașov Constantin I. Panțu a reposat la 28 Iulie n. în etate de 62 ani.

S'au prins hoții. Am fost comunicat și noi despre furtul, ce s'a întâmplat la dl avocat Dr. St. Păcurar. Poliției i'a succedat acum a pune mâna pe hoți și i'a predat tribunalului. Acestia sînt Nic. Stoica, scriitor la dl Păcurar și zarafu T. Pascu. Stoica s'a dus, la vre-o câteva zile după comiterea furtului, la un peltier să-și cumpere o peltieră, schimbând cu privilegiul acesta o notă de 50 fl.: în noaptea aceleiași zile a pierdut în cărți într'un birt banii, și a însărcinat pe chelner să meargă la Pascu și să ceară dela el 30 de fl., căci el îi ține banii și lucrează cu ei. Stănd Stoica deja atunci sub pața poliției, a fost la moment arestat, asemenea și Pascu, în al cărui pusunar s'au aflat mai multe sute de florini, și anume aceeași sortă de note de bancă, de cari au fost cele furate dela Dr. Păcurar, mai mulți bani de argint și o bucată de ceară galbînă. Începându-se investigațiunea la tribunal mai întâi a fost ascultat Stoica. Acesta spune, că el a dat privilegiul lui Pascu să fure prin aceea, că în absența dlui Păcurar a lăsat cheia în ușa cancelariei. Pascu a descuiat cassa cu o cheie, pe care i'a fabricat-o un Țigan după un compres de ceară și a furat banii și prețioasele, ce se aflau în cassă. Compresul de ceară l'a făcut Pascu acți sunt vre-o patru ani în Ocna, unde s'a scaldat dimpreună cu Dr. Păcurar într'o cabină. Asemenea comprese de ceară mai are la sine Pascu dela casele a doi neguțatori avuți din Sibiu. Pascu a recunoscut participarea la furt.

Vor eși cu timpul la lumină mai multe mișelii ale acestui șarlatan primejdios. E mai mult ca sigur, că și cei 1270 fl. perți acum-s'au doi ani din prăvălia dl Mașaleu, au fost furați de Pascu. Afară de aceste a mai înșelat ticălosul acela pe o mulțime de țărani români, în timpul din urmă și pe un călugăr din România cu 100 ruble.

Industria română ardeleană. Pentru promovarea industriei de casă a deschis contesa Bethlen o țesătorie în mare cu 40 de răsoaie, în care țerance române pregătesc țesături românești. O colecțiune de aceste țesături atât de cu gust lucrate și bogate în colorii produce mare senzație la expoziția din Budapesta. În Sibiu neguțatorul Nuridsan din piața mare are

placi; ved bine, că George va fi fericit și că nu de geaba se plîngea după tine. Eu l'as-i opri, dacă ar fi alt om, dar' el are capul lui. Dacă n'as-i fi fost eu, ar fi desnădăduit, când l'au luat; eu am nimerit să-l mângău și anume printr'asta, că i'am obținut permisiunea, să se poată însura. Nu pot să rămân de minciună. În Boemia nu mai are voie să se ducă; și dacă te-ai duce, cine scie dacă ai noștri nu te-ar muștra. Când veți fi unul al altuia, vom pleca amîndoi la Olesnițe și părinții nu vă vor lipsi de binecuvîntarea lor. Pelerinilor le vom da o scrisoare s'o ducă. Poimîne veți ave nunta în capela militară, eu voi fi în locul părinților voștri și răspunderea aceasta o iau pe inima mea. Madleno, uită-te la mine; am capul alb ca zăpada; gîndesci oare c'as-i face ceva, de ce n'as-i pute să răspund înaintea lui Dumnezeu? Așa imi dîse unchiul, și lacrimile îi curgeau pe obrazi. Mă învoui la toate. George se te miri că nu nebuni de bucurie. N'aveam mai multă haină, decât ceea-ce aveam pe trup. Gheorghe îndată imi cumpără o rochie, un pieptar și grătate pe gît pentru nuntă; celelalte mi le cîștigă unchiul. Sînt tot aceleași grătate, pe care le am, rochia în fața ochiului de bou și pieptar în fața norilor. Pelerinii au plecat, unchiul le dete să ducă scrisoare, că am să stau câteva zile acolo și că o să viu cu el: mai mult nu scriser nimica.

„Mai bine va fi să nu le spunem”, — dîcea.

A treia zi de dimineață avurăm nunta; preotul militar ne unî. D-na Lidușca era nașă, Lehotsky, era vornicul, soru-sa druscă, unchiul

un deposit întreg de aceste țesături ieftine. „Sieb. d. Tageblatt” dîce, că aceste covoare frumoase și originale sînt acomodate cu deosebire pentru prezente în străinătate.

Din Deva. Darea de consum pe carne și vin s'a stătorit ăstimp cu 3700 fl. ear' pentru cei trei ani următori prin contract în sumă de 3.700 fl. Din această sumă orașul primesce pentru cheltuieli administrative 10%, va să dîcă 380 fl. Orașul a mai exarîndat și darea de consum de zăhar și bere pentru suma anuală de 2600 fl., din care administrațiunea earăși primesce 5%, deci 130 fl. Pentru iluminarea orașului s'a mai dispus aședarea alor 16 lampioane nouă.

Pentru „culture-egypt”-ul din Cluj — dîce un corespondent din Deva al lui „Sieb. d. Tageblatt” — joacă neobosit academicii noștri maghiari. Ei au jucat în Deva, Vața, în Orăștie, și acum jocă la scîldile din Boholt, lîngă Deva.

Monument țigănesc. Mare bucurie între fi lui Faraon, decînd „Kol. K.öl.” vrea să le ridice un monument în „Mărișel”. Se dîce, că pe vremea războiului, o bandă de Țigani i'a petrecut pe honveții ungurești dela Huedin pînă între munți, unde apoi în lupta dela Mărișel au cântat fără întrerupere marșul lui Rákoczy între sunetele puscilor, a sîcurilor și a îmblăciilor. Cu multă conștiință — dîce foaia clujană — au cântat bravii Țigani pe seama luptătorilor cîntîndu-și totodată și lor marșul funebru, deoarece-ce toți pînă într'unul au cădut pe cîmpul de luptă. Făcînd în sfîrșit apel la entuziasmul Țiganilor din țeara ungurească își sfîrșesc „nostimada” cu următoarele: „N'ar fi permis bandelor țigănesce, ca să concedă altora colectarea spre acest scop, deoarece-ce „banda țigănească” cădută la Mărișel poate să fie „fala vecinică” a ori și cărei bande țigănesce din Ungaria. Demonstre, că cum sciu ei prețui memoria martirilor lor! — Se aude, că colectele pentru monumentul Țiganilor căduți la Mărișel s'au și început. ... Țiganii din Sibiu s'au și refuzat colectarea și contribuirea.

Societatea academică „Junimea” din Cernăuți invită la *Serata cu dans*, care va ave loc Luni în 29 Iulie (10 August) 1885 în Vatra-Dornei. Venitul curat este destinat scoalei primare comunale din Vatra-Dornei. Prețul de intrare 2 fl. de persoană; în familie 1 fl. 50 cr. de persoană. Toileta de salon. Începutul 8½ oare seara.

Un monarch despre duel. Nu doar', pentru-că publicul român ar simți trebuința unui sfat în ceea-ce privește duelul, deoarece-ce, laudă domnului, între Români ducelele sînt tot atât de rare, ca și penele albe la corb, — ci din simplul motiv, că în timpul din urmă la noi în Ungaria sînt ducelele la ordinea Țilii, credem, că următoarea epistolă a împăratului Iosif II. ar posedea acum oare care actualitate. Împăratul scrisese:

„Domnule general! Trimite numai decît în arest pe contele Károlyi și pe căpitanul de Werff! Contele e spulberat, tînr și preocupat de nascerea sa și de noțiuni false asupra

și încă un orășan martori; afară de acestia nu mai era nimeni. D-na Lidușca ne găti un prînz, și așa am petrecut ziua aia în frica lui D-șeu și în bucurie, aducîndu-ne numai aminte de cei de acasă. D-na Lidușca îi năcăjia pe Gheorghe la masă neîncetat, și îi dîcea: „Voi, voi, d-le mire, nici nu vă cunosc, asta nu e posomoritul Gheorghe; dară nu e de mirare, că fața vă strălucesc!” Se vorbea ici colea, cum se face de obicei la asemenea ocazii. Gheorghe voia îndată, să locuiesc la el, dară unchiul nu se învoi, pînă-ce nu ne vom fi întors din pelerinagiul dela Vamberge și din Boemia. După câteva zile ne-am dus la Olesnițe, eu și unchiul, și mirarea, că sînt nevastă și văietarea mamei, că Gheorghe e cătană, asta nici că pot să Ți-o descriu. Mamă-mea își frîngea mâinile și neîncetat să văieta, că vreau s'o părăsesc, să mă duc în străinătate după o cătană, pînă-ce mi se ridică pîrul în cap. Tăicuța însă, totdeauna înțelept și cuminte, hotărî. „Acuma s'a sfîrșit”, — dîse; „cum Ți-au așternut, așa vor și dormi”. Se iubesc, așadar să suferă laolaltă; tu, mamă, sei că pentru mine ai părăsit și pe tatăl-tău și pe mamă-ta și asta e ursita fiecărei fete. A cui e vina, că pe Gheorghe a cădut nenorocirea aceasta. Afară de aceasta, slujba nu e lungă acolo, după-ce va fi sfîrșit cu robota aia, poate să vină aicea. Și voi, nănașo, liniștiți-vă; Gheorghe și un băiat înțelept și nu Ți-se va urî, de asta a și îngrigat. Tu Madlo, nu plînge, D-șeu să-Ți dee fericire și cu cine ai mers la altar, să te duci și în mormînt”. (Va urma.)

onoarei. Căpitanul e un vechiu luptător, care voiesce să aplaneze fiecare afacere cu sabia și pistolul. Eu nu sufer în armata mea nici un duel, desprețuiesc principiile acestora, careilăpără, iljustifică și se străpung cu sînge rece. Dacă am ofiteri, care se expun inimicului, pe aceia îi stimez. Nepăsarea, pe care o dovedesc cu astfel de privilegiuri, servește și lor și patriei lor spre onoare. Dacă însă între acestia vor fi și astfel de bărbați, care sînt gata de a jertfi totul pentru ura și răsbunarea, ce o au față cu inimicul lor, pe aceia îi desprețuiesc; pe un astfel de om eu nu-l țin mai bun, decît pe un gladiator roman. Ține consiliu de război asupra ambilor ofiteri, cercetează cu imparțialitate, care a fost cauza duelului, și acela care va fi vinovatul, are să fie jertfa sorții și a legii. Eu vreau, ca un obicei atît de barbar, care se potrivește cu secolul lui Tamerlan și Baiazet, și care are adeseori urmări atît de triste pentru singurati-cele familii, să fie suprimat și pedepsit, chiar dacă aș pierde prin aceasta jumătate din ofiterii mei. Publică, domnule general, epistola aceasta într'un ordin de Ți tuturor ofiterilor, ca să cunoască fiecare vederile mele. Laxenburg, 17 August 1771. Iosif m. p.”

Un Român doios de patria și neamul seu. Soarta Ți hărnicia îl duce pe om cîte odată mai departe de patria sa decît ar fi dorit. Aflăm printre abonanții noștri și pe dl Dr. I. Mitrea Român din Rășinar, de prezent ofiter la serviciul sanitar olandez în Kota-Radia, Sumatra. Departea de patria sa dl Dr. Mitrea are abonate mai multe Țiare române, desigur pentru a urmări mersul neamului seu.

Reuniunea femeilor române din Selagin va Ține la 11 August în Băsesci adunare generală. Cu această ocaziune se va aranja în Băsesci 11 August 1885 st. n. în localitățile domnului George Pop și un concert împreunat cu joc. Președinte al comitetului acestui concert și bal e dl Demetriu Suciu, notar dl Emiliu Bran, cassar dl Vasiliu Gavriș, controlor dl Vasiliu Pop. Comitetul e compus din 23 membri. Prețul de intrare 1 fl. de persoană; 2 fl. 50 cr. pentru familie. Învătători solvesc jumătate prețul. Începutul la 7 oare seara.

Nenorocire pe calea ferată. „Kronstädter Zeitung” comunică cu datul dela 30 l. c. n. următoarele: „Ați noapte cătră 1 oară s'a întemplat la stațiunea din Predeal o nenorocire mare. Bremserul din Cluj Babos Iános voinde să sară pe locomotivă cînd aceasta a eșit afară din focar, a făcut aceasta prea tîrziu, și n'a mai putut să ajungă în spațiul din lăuntru, astfel încât la poartă el a rămas între pîretele porții și locomotivă încît a fost sdruncit cu totul. Greu rînitul a fost transportat în spitalul din Brașov, pe cale însă a murit.”

Patru sute de candidați de moarte grațiați. Regele Italiei a grațiat 400 condamnați la moarte schimbîndu-le pedeapsa în închisoare pe viață.

Teoria lui Rösler.

Studii asupra stăruinței Românilor în Dacia-Traiană de A. D. Xenopol.

Dare de seamă critică.

(Urmare.)

Cît pentru atîrnarea bisericească a Românilor din stînga Dunării de arhiepiscopatul de Ochrida, trebuie să admitem, că aceasta își are originea de asemenea în stăpînirea bulgară. Dar' mijloacele științei istorice nu ne permit a o pune în legătură cu arhiepiscopatul român al Primei Iustiniane, cum face dl Xenopol (p. 90 sq.) pe temeiul unei comentări silite a novelei XI, admisă la noi de mai înainte. Mai întăiu nu este adevărat, că împăratul Iustinian ar fi supus acestui arhiepiscopat și Țerile din stînga Dunării, cum se conchide din această novelă. Împăratul amintesc aici numai în treacă cetățile sale de pe malul stîng al fluviului, fără de a vorbi despre jurisdicțiunea arhiepiscopatului Primei Iustiniane asupra acestei părți; 1) ear' la dispozițiunea ulterioară în novela 131, aceste cetăți nu se mai află amintite.

Pe urmă arhiepiscopatul Primei Iustiniane, a cărui reședință se află în partea sud-vestică a Serbiei de astăzi prelîngă Prokoplje, 2) dispăre

1) Locul sînd astfel: „Quum igitur in presenti deo auctore ita nostra respublica aucta est, ut utraque ripa Danubii iam nostris civitatibus frequentetur, et tam Viminacium, quam Recidua et Literata, quae trans Danubium sunt, nostrae iterum ditioni subiectae sint, necessarium duximus ipsam gloriosissimam praefecturam, quae in Pannonia erat, in nostra felicissima patria collocare, quum nihil quidem magni distat a Dacia mediterranea secunda Pannonia”. (Corpus juris civilis, ed. Osenbrüggen, Lipsiae 1849. Pars III, pag. 84.) — Dl Xenopol crede, că cetățile transdunărene ar fi Recidua și Literata. Dar' aceasta din urmă este adevărată cu siguranță în dreapta Dunării, încît rămîne numai Recidua pentru malul stîng, unde pe Tabula Peutingeriana se află Recidua in dreptul Federatei. Totuși sub cuvîntele „qua trans Danubium sunt” trebuie să se înțelese mai multe cetăți decît unica Recidua. Aceste pot să fie după textul novelei numai cele numite împreună cu Recidua, anume Viminacium și Literata, ale căror fortificațiuni se vor fi extins și pe malul stîng al fluviului.

2) Tomashek în „Zeitschrift für die öst. Gymn.” 1874. pag. 659.

din istorie înainte de aședarea Bulgarilor în Moesia, anume pe timpul aședării Slovenilor la începutul secolului VII. Abia la a. 1156 el apare earăși, acum pentru întăia oară în titlul arhiepiscopului de Ochrida, care se numesce arhiepiscop al Primei Iustiniane. 1) Nu avem nici un temei pentru a pute admite, că acest titlu s'ar fi păstrat prin continuitatea vechiului arhiepiscopat roman, dispărut din istorie înainte de cinci secoli și jumătate. Dacă arhiepiscopatul Primei Iustiniane ar fi continuat a exista încă și după aședarea Slavilor și Bulgarilor în peninsula, atunci am trebui să aflăm cu atît mai mult scire despre dînsul, cu_cît el era supus Romei, a cărei jurisdicțiune eclesiastică asupra Illyricului Ținu în părțile rîmase imperiului romano-bizantin încă pînă în întăia jumătate a secolului VIII. Cât pentru părțile ocupate de Bulgari scim, că la încreștinarea acestora (864) Papa preține vechile sale drepturi asupra acestei părți a Illyricului, care ceartă dintre Roma și Constantinople contribuî în parte și la facerea schisme. De arhiepiscopatul Primei Iustiniane nu aflăm însă nimic. Este însă cu puțință, ca Papa să fi dat arhiepiscopatului bulgar, pe timpul uniunii făcute sub regele Simeon (892—927) cu Roma, acest titlu în calitate de Primat, în amintirea vechii sale jurisdicțiuni asupra acestor părți. De atunci arhiepiscopul Bulgarilor începe a-și atribui titlul de patriarh. Dar' deoarece titlul de arhiepiscop al Primei Iustiniane nu este adevărit la arhiepiscopatul Ochridei decît tocmai un secol și jumătate după desființarea imperiului bulgar, rămîne mai probabil, că acest titlu s'a reînviat sub Bizantini, și anume pentru coincidența a două împrejurări: autocefalia și coincidența teritorială a jurisdicțiunii ambelor arhiepiscopate.

(Va urma.)

Convocare.

Membrii „despărțementului VI” al asociațiunii transilvane, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea scopului asociațiunii noastre, sînt invitați a se întruni în adunarea generală, ce va ave loc în opidul Deva, la 6/18 August a. c. la 11 oare a. m.

Deva, la 29 Iulie 1885 st. n.

Ioan Papin, Francisc Hosszu Longin,
director. actuar.

Varietăți.

(În a doua căsătorie.) O văduvă tînără se căsătorește după douăsprezece luni dela pierderea primului ei soț.

— Fie Țis între noi, draga mea, fi Țise o amică a doua Ți după nuntă, te-ai prea grăbit să înlocuiesci pe bietul Costică.

— Ce fel! Nu se poate cine-va căsători după douăsprezece luni de văduvie?

— În general, se așteaptă mai mult.

— Ah! ... (Apoi visătoare). Poate că ai dreptate. Altădată voi aștepta mai mult.

(De pe stradă.) Sînt două lucruri ce nu trebuie să împrumuți nici odată: Femeile și cărțile. Femeia pentru-că Ți-se înapoiază totdeauna.

Cărțile, pentru-că nu Ți-se mai înapoiază niciodată.

1) Golubinski, Kraskii ocerkz istorii pravoslavny-chd cerkvei bolgarskoj, serbskoj i rumynsko. Moskva 1871. pag. 287.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI.”

Budapesta, 31 Iulie n. Înainte de ameați a erupt un foc în moara cu vapor a lui Müllerbäcker; o parte din interiorul morii a ars; focul a fost parte localizat, parte stîns.

„Budapesti Közlöny” conține demisionarea comitetului suprem al comitatului Cojocnei și al orașului Cluj, Coloman Eszterházy, și numirea bar. Samuil Iosika în locul lui.

Paris, 31 Iulie n. Ședința camerei. După o polemică acută a lui Clemenceau în contra lui Ferry, președintele consiliului a declarat, că politica cabinetului Brisson Țintesc a-Ți unî pe toți republicanii; asupra politicii coloniale va hotărî noua cameră. Creditul pentru Madagascar s'a primit cu 291 contra 139 voturi.

Londra, 31 Iulie n. Salisbury a primit dela Thornton o depeșă asupra cestiunii Zulficarului, de un cuprins foarte aspru în contra lui Giers. Thornton dîce, că Țarul dorește rezolvarea cît mai grabnică a cestiunii afgane în interesul păcii lumii.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.